

ST. — NO. 1487.

Entered as second-class matter, December 6, 1907, at the post office
at Chicago, Ill., under the Act of Congress of March 3d, 1893.

CHICAGO, ILL. 11. MARCA (March 11), 1936.

Published weekly at
2301 S. Lawndale Ave.

LETO — VOL. XXXI.

EVROPA SE BLIŽA NOVI VOJNI KATASTROFI

HITLERJEVA TAKTIKA VODI SVET NEIZOGIBNO V KLANJE

Provokacije nacijske Nemčije posledica zgrešene versaillske "mirovne" pogodbe

Nakane proti USSR. — Mržnje in konflikti med deželami nastajajo vsled ekonomskih vzrokov

DRAMATIČNA poteza, ki jo je izvršil Adolf Hitler s preklicem lokarske pogodbe med njim, Francijo, Anglijo in Belgijo, je dosegla v Nemčiji ves zaželeni efekt. Nemško ljudstvo je v pomanjkanju veliko bolj kakor pa pred prihodom nacistov v vlado. To je nevarno, zato so potrebeni pomozni govorci in "velika dejanja".

Eno takih "velikih" dejanj je Hitler izvršil dne 7. marca, ko je razveljavil pakt, v katerem se je obvezal, da ostanejo meje med Francijo, Belgijo in Nemčijo nedotaknjene. "Od kar sta francoska in sovjetska vladila sklenili zvezo, je ta pakt krjen in Nemčija se zanj odpoveduje odgovornostim in obveznostim." Tako je grmel Hitler in navdušenje za njegova izvanjanja med ljudstvom je bilo baje velikansko.

V resnici je dobil Hitler med ljudstvom v svoji deželi tak vpliv zato, ker je že pred prihodom v vlado trdil, da zaveznički ne bodo dali Nemčiji enakovrednosti, če si jo sama ne izvojuje. Demokratične nemške stranke v tem oziru in inozemstvu niso dobile opore, kajti zavezniki, njim na celu Francijo, so zahtevali, da se versaillska pogodba — pa naj bo še tako ponizevalna za Nemčijo — mora izpolnjevati.

Hitler je zavrgel in s tem silovito dvignil nemški šovinizem. Toda živilske razmere nemškega ljudstva so se pod njim skrajno poslabšale. V takih momentih iščejo diktatorji dramatičnih prilik, da se ljudstvo predstavijo za odrešenike, druge dežele pa očrnilo, ali pa zavale krivo za "nesporazume" in oboroževanje edinole narnej.

Te taktike se poslužuje Hitler. V Nemčiji je navliz "patriotični propagandi" milijone ljudi skrajno nezadovoljiv. Do izraza ne morejo, ker je organizirana opozicija v tretjem rajhu nemogoča. Hitler ve, da je med nemškim ljudstvom danes večje pomanjkanje kot

(Nadaljevanje na 5. strani.)

Apel za osvoboditev političnih jetnikov v Rusiji

Socialistična-delavska internacionala je znova izdala apel na vlado sovjetske Unije za osvoboditev tistih političnih jetnikov, ki so bili revolucionarji že pod carizmom in imajo za njegovo strogoglavljenje in preobrat neoporečne zasluge. Ena teh je sodružica Eva Broido, veteranka socialne demokracije v Rusiji do boljševiškega prevzema vlade, in članica njenega odbora. Stara je 60 let. Vsled svojih revolucionarnih aktivnosti je bila več let v carjevih zaporih, zdaj pa je v sovjetskih že osem let. Nedavno ji je bila kazan podaljšana spet za pet let.

Apel socialistične-delavske internationale je podpisal njen predsednik Louis DeBrouckere, v katerem pravi, da je edini zločin omenjene sodružice to, da je ostala zvesta načelom socialne demokracije.

"To teroriziranje političnih jetnikov po OGPU se nadaljuje v leto 1936, v devetnajsto leto sovjetskega režima," vzklika DeBrouckere, in vprašuje:

"Čemu to mučenje? Ali more kdo trditi, da je v interesu revolucije? Nikdar nisem verjal in nikoli ne bom, da so špijon, ječar in rabelj prave vrste

Uspehi delovanja švedskih socialistov

Vedno večje zahteve za oboroževanje — in za nadaljnje davke!

Zedinjene države bodo letos potrošile nad milijardo dolarjev za oboroževanje, ali več, kot kdaj prej v mirni dobi. Ker pa se denarja ne pobira na cesti, zahteva vlada, da kongres naloži nove davke. To bo storil — toda kompanije so takoj zagrmeli, da se njihovih dobičkov ne sme več bolj obremeniti. Tako je nastala možnost, da dobimo poleg državnih tudi federalni "sales tax".

Enako je z davčnimi bremeni na Japonskem.

Prav tako v Angliji, kjer je vlada nedavno sklenila potrošiti stotine nadaljnih milijonov za "obrambo".

Nemčija je že vsa spremnjena v vojašnico. Musolini ima pod orožjem nad milijon mož. Sovjetska Unija je primorana v ogled sovražnih sil večati izdatke za oboroževanje.

All ljudstvu to kaj korist? Kje?

Ko se narodi poglobe v taka vprašanja, pa postane boljše in varnejše na svetu.

Konvencija soc. stranke v Ohiu

Konvencija soc. stranke v Ohiu se bo vršila 4.-5. aprila v Akronu.

Kampanja YPSL

Socialistična mladinska liga (Young Peoples Socialist League) zbira agitacijski sklad v vsoti \$2,500. Poročajo, da so postojanke YPSL v tej kampanji zelo delovne in da napredujejo tudi v članstvu.

Turčija za obrambo

Proračun Turčije za obrambo je zvišan v primeri s prejšnjim letom blizu \$10,000,000; vzrok naraščanju proračuna so zvišani izdatki za oboroževanje.

Izvajal je, da je pripravljen skleniti z državami na zapadni meji (s Francijo in Belgijo) nenapadni pakt za dobo 25 let.

Pripravljen je skleniti sličen sporazum tudi s Poljsko in Nizzozemsko.

"Ampak kdo naj veruje Hitlerje," so vpraševali v Parizu.

(Nadaljevanje na 5. strani.)

STAVKOKAZ V ŠKRIPCIH

Dne 2. marca so v New Yorku zastavili nameščenci v velikih pisarniških in stanovanjskih (apartments) zgradbah. To je ena največjih stavkar, kar se jih je dogodilo poslednjih nekaj let v New Yorku. Za klerke, delavce in stanovalec v prizadetih zgradbah je tudi najbolj neprijetno. Zvezka posnekov je najela več tisoč skebov. Kako stavkarji ravnajo z njimi, kadar koga dobe v roke, priča ta slika.

Obilen poset na prireditvi v korist "Proletarca"

Vrednost sodelovanja dramskih in pevskih zborov med naselbinami zopet izkazana

Vzlic lepemu dnevu prošlo nedeljo, ki je vabil ven iz mesta, in kljub obilici zabav, ki jih imajo naša društva in klub, je bila udeležba na prireditvi kluba št. 1 v korist Proletarca dokaj povoljna. List bi sicer zaslužil, da bi bila dvorana natrpana. Zabava je trajala ob najboljšem razpoloženju do polnočne ure.

Spored je bil raznolichen. Otvorili so ga igralci in igralke, kot Mary Hrovatin, ki je izbrana moč za raztrzila vlogo. Rozi Skala, Lovro Ogrin, Vinko Pink, Frank Velkovrh, Jennie Miller, Elsie Novak, Jack Meseec, Mayme Kirn, Joe Oblak, Frank Nagode, Fran Pezdir in Paul Peklaj. Rudolf Skala je bil suster, kakor je obljubljal režiser igre Martin Judnič, da se bodo. Poudaril je tudi, da je to je to ni drugega kakor burka. V nji je posebno par prizorov, ki jih bi bilo dobro predelati, da bi dobili, kako bi rekeli, bolj literarno obliko. Kulture pa v

burkah itak ni. Veliki večini je predstava ugajala, posebno še zaradi smeha, kajti klub št. 1 že dolgo ni predstavil komedije. Prišli so Waukegančani in ustregli z njim.

Igralci in igralke so vlogo dobro izvršili. Posebno sta se odlikovala oba "potepuh", katera sta igrala Martin Judnič in Andrew Možek. Okrog teh dveh se suče vsa burka. Prav tako so se potrudili ostali igralci in igralke, kot Mary Hrovatin, ki je izbrana moč za karakterne vloge. Rozi Skala, Lovro Ogrin, Vinko Pink, Frank Velkovrh, Jennie Miller, Elsie Novak, Jack Meseec, Mayme Kirn, Joe Oblak, Frank Nagode, Fran Pezdir in Paul Peklaj. Rudolf Skala je bil suster, kakor je nam pojasnil tiskan spored.

Vrednost te prireditve se je (Nadaljevanje na 4. strani.)

Ameriški plutokrati za onemogočenje unije

Odbor, ki deluje za organiziranje delavcev v industrialne unije, ima pred seboj težavno nalogo. Na eni strani mu je v ovoju eksekutiva Ameriške delavske federacije, ki je za ohranitev forme zastarelih strokovnih unij. Na drugi pa so se trutti in razni posamezni karteli zavzeli, da mora odprtta delavnica ostati v veljavi.

V stavkah v Akronu, in New

milijone za najetje skebov, provokatorjev in v druge sruhe, samo da uničijo unijo, kot pa da bi delavcem kaj priboljšali. "Zaprti delavnica" je zanje mora, zato trošijo kolikor zmorejo v podkupovanju policije, sodnikov in za subvenčiranje kapitalističnega časopisa. Poleg tega izdajajo tu in tam "delavske" liste, ki so lastnina kompanij in dozvezno urejena delavnica v korist ter za boj proti unijam, katere debele "raketirske delavske voditelje", kakor poudarja kapitalistična propaganda.

Slabo za ameriško delavstvo je, da te vrste boj proti njim kaj dobro uspeva. Naprej in naprej se delavci puste ujeti starim zavajalnim geslom. Posledica je, da so se dobički večine korporacij, posebno tistih, ki razpolagajo z milijoni in milijardimi imovinami, lani dvignili prav blizu stopnje kakor so bili leta 1929, ko je dosegla "prosperitet" višek, dočim je brezposelnih še vedno nad 12,000,000. Tistih delavcev, ki so sicer čezmerno zaposleni, toda skrajno nezadostno plačani, pa je še veliko več.

IZMED VSEH DEŽEL IMA ŠVEDSKA NAJVIŠJI ŽIVLJENSKI STANDARD

Izborni razvito in strokovnjaško negovano združništvo. — Napredek ženskih organizacij

NAAJACIJI dokaz vrednosti konstruktivnega dela v korist ljudstva nam nudi Švedska. Njena socialna demokracija je izvojevala delavstvu više plače kot jih imajo delavci kjerkoli druge in brezposelnost je na Švedskem nižja kot v katerisibidi deželi na starem kontinentu, z izjemo Rusije, ki pa se razvija v popolnoma drugačnih razmerah, zato se nje Švedski ne more primerjati.

Švedski delavci imajo danes v Evropi najvišji življenski standard. Stanovanjski problem ni za delavce rešen v nobeni državi na svetu tako izborni kakor na Švedskem. V drugih sploh rešen ni. Pet najst odstotkov delavskega ljudstva v glavnem mestu Stockholm stanejo v kooperativnih palatih, v katerih imajo proti nizki stanarinai udobna stanovanja z vsem komfortom, ki ga more nuditi današnja gradbena tehnika. To pomeni, da živi 50,000 delavcev v Stockholmu v ljudskih palatih, ostali pa imajo večinoma svoje hišice, vse v vrtovih, ki so si jih zgradili s pomočjo kreditnih društev. Te zadružne ustanove delujejo na Švedskem skupno za skupnost pod najrazumnejšim vodstvom, katera ima socialni čut, ne pa, kakor v Zed. državah, ko se tudi slične ustanove socialnega značaja izrabljajo zgoraj za interese posameznikov v vodstvih.

Zadruge na Švedskem kontrolirajo 20 odstotkov trgovine na drobno in debelo, poleg tega pa poseduje mnogo tovarn, mlinov in drugih ustanov gospodarskega značaja. S pomočjo zadružništva si je švedsko delavstvo pridobilo izboljšave, kakršne so v deželah absolutnega privatnega lastništva nemogoče.

Delavci na Švedskem ne poznavajo gospodarske negotovosti, kakor jo imamo delavci v Zed. državah, kajti preskrbljeni so v vsakem slučaju: v brezposelnosti in v bolezni. Na Švedskem je precej rudniške industrije, toda kempke rudarjev na Švedskem se od ameriških kompanijskih kemp razlikujejo kot noč od dneva.

Po zaslugu zadružništva se privatna industrija na Švedskem zadovoljuje z zelo nizkimi dobički, ker mora konkurrirati z zadružnimi podvzetji. Švedske unije so dovolj močne, da so izvojevale za delavce v privatnih industrijah tolikšne mezde, kakršne imajo v zadružnih tovarnah.

Ker je socijalna demokracija na Švedskem razvila socialni čut med najširšimi ljudskimi množicami, je država kot tako dosegla v gospodarstvu pod vodstvom socialistov v vladi preseverljive uspehe. Elektrarne so večinoma državna posest in električni tok prodajajo po izredno nizki ceni. Ne samo delavci, tudi ljudstvo na deželi je deležno stoterih ugodnosti, ki jih nudi ta pripomoček.

Lesna industrija je na Švedskem ena najvažnejših. Gozdove regulira vlada. Že okrog polovico, ali 12,500,000 akrov, jih ima v posesti država. Vsled dalekovidne gospodarske politike Švedske vlade — ki ji načelujejo člani socialdemokratske stranke (Nadaljevanje na 3. strani.)

ALI BO "STARA GARDA" V NEW YORKU PODPIRALA ROOSEVELTA?

Frakcija militantov v new-yorkški socialistični stranki je raztrzila vest, ki je bila objavljena tudi v kapitalističnem časopisu, da bo "stara garda" uporablja taka nečedna, poslene ljudi nevredna sredstva.

Na prošli seji kluba št. 1 v Chicagu je tudi profesor Maynard C. Krueger izvajal, da bosta Forward in New Leader skupno s staro gardo podpirala Roosevelt. Ta dva časopisa to odločno zanikavata. Krueger pripada v stranki levemu kriku.

PRIHODNJI ZBOR JSZ BO V CHICAGU

V tej številki na 4. strani je izid splošnega glasovanja o sedežu prihodnjega zборa, iz katerega je razvidno, da se je velika večina izrekla za Chicago. Prihodnji zbor JSZ in Prosvetne matice bo torej v tem mestu dne 3., 4. in 5. julija.

Zaradi važnosti, ki jo bo imelo to zborovanje, naj klubi že zdaj skrbe, da bodo gotovo zastopani s svojimi delegati. Istotako društva Prosvetne matice.

PROLETAREC

LIST ZA INTERESE DELAVSKEGA LJUDSTVA.

IZHAJA VSAKO SREDO.

Izdaja Jugoslovanska Delavska Tiskovna Družba, Chicago, Ill.

GLASILO JUGOSLOVANSKE SOCIALISTICNE ZVEZE.

NAROČNINA v Zedinjenih državah za celo leto \$3.00; za pol leta \$1.75; za četrt leta \$1.00.

Inozemstvo: za celo leto \$3.50; za pol leta \$2.00.

Vsi rokopisi in oglasi morajo biti v našem uradu najpozneje do pondeljka popoldne za priobčitev v številki tekočega tedna.

PROLETAREC

Published every Wednesday by the Yugoslav Workmen's Publishing Co., Inc.

Established 1906.

Editor Frank Zaitz.
Business Manager Charles Pogorelec.
Assistant Business Manager John Rak Jr.

SUBSCRIPTION RATES:

United States: One Year \$3.00; Six Months \$1.75; Three Months \$1.00.
Foreign Countries, One Year \$3.50; Six Months \$2.00.

PROLETAREC

2301 S. Lawndale Ave. CHICAGO, ILL.

Telephone: ROCKWELL 2864.

Kdaj bo konec fašističnih provokacij?

Milioni, ki so padli v zadnji svetovni vojni, so izgubili življenja zmanj, kajti na pragu je nova svetovna vojna. Nekdanji v zgodovini ni trošilo človeštvo v pripravljanju za klanje in rušenje tolkot kakov danes. Smrtonosne in uničevalne priprave se mahoma izboljujejo. Vse dežele na svetu so v oboroževalni temki. Vse vlade trdijo, da jim je mirovna politika vodilni smoter. Nešteti ministri, poslaniki in drugi državniki v svojih govorih priznavajo preteče zlo in svare pred katastrofalnimi spredicami. A vzbuditi temu se pripravlja na vojno.

Nova svetovna klanje izvajajo posebno Nemčija, Italija in Japonska. Prvi dve sta docela fašistični, Japonska pa napolni fašistična. Hitler in Mussolini ne priznavata nad sabo nikake oblasti ali kontrole. Vsak njun ukaz je zakon, proti kateremu ni ugovora. Kdorkoli se drzne reči ali celo zašepati kritično besedo v nepravlem ušesu, je naznanjen in vržen v zapor ali v jetniški tabor, kjer trpi mesec v leta brez obravnave ali obsodske.

Taka je fašistična diktatura. Brutalna in provokativna.

Nemčija ima vzroke za pritožbe. Ima jih tudi Italija, kajti druge imperialistične sile so na boljšem, ker imajo več plena. Toda ne Hitler, ne Mussolini, ne bosta koristila ljudstvu njunih držav, pač pa ga pehati v pogubo.

Sedanje homatije in priprave na klanje ljudstvu na svoj način dokazujojo, da je pod kapitalizmom mir nemogoč. V sedanjem uredbi ne more rešiti nobeno društvo narodov socialnih problemov svetovnega značaja, niti ne more ustvariti pogojev za pravičnejšo distribucijo sirovin.

Socialistična uredba je edini izhod, ker le v nji bo načelo izkorisčanja in ropanja izvlebljeno in sam v nji bodo res dani pogoji za sodelovanje vseh narodov v korist skupnosti.

Za omejitev vojnih mornaric

Predstavniki velesil, katere imajo velike vojne mornarice, so na svoji zadnji konferenci v Londonu takoj prvi dan pričeli s starimi diplomatskimi triki. Zastopniki ameriške vlade so predlagali zmanjšanje vojnih mornaric na tak način, da jo bi Zed. države nič ne zmanjšale, pač pa jo bi moral Japonska. Japonci pa so predložili načrt za odpravo dresnatov in sploh vseh takih vojnih ladij, ki so zgrajene v napadnale namene. Tu pa bi bile udarjene Zed. države in Anglija, kajti njuno brodovje je zgrajeno ne samo za obrambo njunega obrežja, pač pa v agresivne namene, to je, za varovanje kolonij in protektiranje interesov njunega kapitalizma v inozemstvu.

Japonski predlog sta obe odklonile, zastopniki Japonske pa so nato zahtevali, da naj bodo vse tri mornarice enako močne. Tudi to jim je bilo odklonjeno. Nato so odšli in izjavili, da jih prejšnja pogodba med Japonskom, Zed. državami in Anglijo nič več ne veže. Določala je velikost vojnih mornaric teh treh velesil na podlagi 3-5, to je, da sme imeti Japonska vojno mornarico, ki bo obsegala tri petine velikosti ameriške ali angleške. Japonski vladni krogli so po odhodu svojih zastopnikov z londonske konferenco izjavili, da Japonska vzbuditi temu nesoglasju ne namerava prijeti z oboroževalno tekmo na morju, ako se ji ogrožajo tudi Zed. države in Anglija.

Toda jačanje vojnih mornaric vseh treh dežel je že v toku. Vse tri so vodilne tekmovale na mednarodnih trgih, vse tri so imperialistične in v vseh treh delujejo zakoni dobičarskih sil, kakršne povzročajo imperialistične vojne.

Zaliti Hitlerja ni dovoljeno

Nemška vlada je vložila v Franciji tožbo proti pariškemu časopisu Le Journal, kateri je priobčil dalje poročilo o Hitlerjevih ljubljivih razmerjih. V Berlinu pravijo, da so epizode iz Hitlerjevih odnosov do žensk izmišljene in ob enem pa je tako pisanje o führerju insult ne samo na njegovo osebo ampak na ves tretji rajh. Francoska vlada je oménjeni časopis sicer zaplenila, toda nemške vlade to ni takoj potolažila. Tožbo je umaknila še več tednov pozneje.

To ni edini slučaj, ko vlada tuje dežele gazi svobodo tiska v drugih. Mussolini na pr. je pred kakim letom zahteval od češke vlade, da ustavi sovražno pisanje proti njemu, posebno še žalitve. Vlada v Tokiu je ukazala oblasti na Kitajskem, da mora preprečiti v kitajskem časopisu hujskanje proti Japonski. Poljska vlada ima dogovor z Nemčijo, da poljski listi ne bodo pisali žaljivo o Hitlerju in drugih članih njegove vlade, in časopise v Nemčiji bo vračalo Poljakom z enako mero.

O svobodi tiska v takih deželah seveda ni gorova, kajti časopise je v njih degenerirano za orodje vlade.

Zborovanja delničarjev

Velike družbe, ki lastujejo elektrarne, plinarne in slične naprave, se v svoji propagandi hvalejo, da niso "privatne", ampak ljudske. Nato naštevajo, koliko imajo delničarjev, ne povedo pa, da so malo delničarji, čeprav jih je tisoč, vseeno v manjšini in brez vpliva v kompaniji. To se je videlo tudi na problem občinem zboru češke plinske družbe. Več sto delničarjev, ki so se ga osebno udeležili, je reprezentiralo 7,124 delnic, ravnatelj C. Y. Freeman pa nad 711,000, ali 99 odstotkov.

S pomočjo velikih delničarjev in pooblastil so občni zbori korporacij samo formalnost, kajti direktorji prineso večino v žepih in sklepajo po svoji volji neglede ali je navzočim delničarjem všeč ali ne.

STAVKA, KI JE POVZROČILA MNOGO NEPRILIK

V newyorikih zgradbah je uposlenih tisoč delavcev. Operirajo vzenjače, čistijo, stražijo, kurijo, pojavljajo itd. Ko so nedavno zastavali, so se stanovalci znali v zelo neprijetem položaju. Ni igrača hoditi po stopnicah do 20 in več nadstropij. In če vrhu tega zmanjka tudi topote, če ni nikogar, ki bi čistil, operiral ventilacijske naprave in izvrševal popravila, je za prizadete res neugodno. Župan LaGuardia si je ve-

liko prizadeval, da bi sporni stranki pripravil čimprej v poravnava. Unija je njegov predlog, da se spor izroči v razsodbo posebnemu posredovalnemu odboru, sprejela prošlo nedeljo. Policija pa je pomagala po svoje, seveda ne na strani stavkarjev. Na sliki je J. J. Bambrick drugi od leve, voditelj stavkarjev unije Building Service Employees, brez klobuka, s skupino piketov, katerim daje navodila.

Ivan Vuk:

V deželi biblijske kraljice iz Sabe Abesinija — Etiopija

(Nadaljevanje.)

Od tistih prvih najdb so razni strokovnjaki natančneje preiskali najdišča in deželo na račun neke družbe. Toda nešte se je do danes branil, da bi izdal konesije. O drugih najdiščih so pozneje poročali iz abesinskoga visokogorja, o njegovih vrednostih pa ni mogče zavoj močenosti, ki je spremjal ta dela, povedati kaj točnega. V vseh primerih značuje sira ozemlja lave najdišča že v naprej zelo močno.

Na somaljski visoki planoti doslej niso nič odkrili, kar bi bilo vredno govoriti. Brez droma nahajamo tam zlato, a pre malo za pridobivanje na veliko. Nahajališča sljude pa bi moralni celo v najdaljnjem predelih države iskoriscati na veliko."

Tako prav Pierre Lamare. Ko je plosuli Rickett prese netil svet s svojo koncesijsko pogodbo, ki vsebuje glavni predmet petrolej, so razni strokovnjaki takoj menili, da petrolej v Abesiniji doslej sploh niso ugotovili. Tudi tla tam niso ustvarjena po tem, da bi dala slutiti tekoče zlato. Petrolejska ležišča so pač izdatnejša v deželah, kjer zemlja zložno valovi, ker se v globinah med takšnimi griči petrolej najlaže nabira. Abesinija pa je po vsem svojem značaju zelo robata, visokogorska z globokimi soteskami presekana dežela. Poleg tega v granitih in lavah, ki pokrivajo večji del dežele, po navadi nji ležišč petroleja.

Res pa je, da se opirajo strokovnjaki skoraj samo na poznanje Abesinije, kakršno je bilo pred petimi ali več leti. V tem času pa smo zvedeli o nej marsikaj novega, dasi je večno nepoznana dežela in da smo o nji prav malo poučeni. Vesti o njenih ogromnih bogastvih se ponavljajo trdrovratno.

* * *

Svetopisemski Salomon, kralj Izraelcev, je slovel po svoji modrosti, da so o njem govorili kakor o nenavadnem človeku in kralju. V Etiopiji je ta-

krat vladala svetopisemska kraljica Saba. Slisala je o modrem kralju Salomonu in sklenila oditi v Jeruzalem, da preizkusi njegovo modrost. Ta obisk je bil po abesinskih zgodovinah velepotemben za vso bodočnost etiopskega kraljestva do današnjega dne. "Zakaj Kebrab Nagast", etiopska zgodovina iz 4. stoletja pred Kristom trdi, da je Salomon postregel lepi tujki s hudo začinjenimi jedmi. Radi tega je kraljica Saba ponoči prijela huda žena. Ni mogla vzdržati in je odšla k studenemu, da se napije. Morala pa je iz svoje spalnice skozi spalnico modrega kralja Salomona. In iz te jeze je to ročil praoči tistih, ki so premagali leva iz rodu Jude, Menelik, sin Salomonov.

Po ustrem, izročili staribesi in so Abesinci priznali krščanstvo. Kralj od Aksumu so uvedli v svoj dvor grški jezik in dali prevesti sveto pismo na etiopski jezik. V Septuaginti se čuje prvič Etiopija kot ime za deželo Kuš, ki jo je poznal stari svet. To je razlog, da so grški in latinski prevajalci svetih knjig imenovali Madianitkinjo, ki je bila Mojsesova žena, da je Etiopanka, med tem ko se v hebrejskih izvirnikih imenuje, da je Kušitkinja. Takoj je po Septuaginti razširjeno ime Etiopija. To ime se je tako razširilo, da je Florentine Amerigo Vespucci v XV. stoletju imenoval celo tisti del morja na senegalski obali za Etiopski ocean. Stari pisatelji, med njimi Plinij, imajo že detaljna imena za posamezne dele dežel, prebivale ob Rdečem morju pa imenujejo "Trogloditi". Beseda pomeni prebivalce jam ali hiš iz zemlje narejenih. Ta način stanovanja se je ohranil v pokrajini Tigre še vse do današnjega dne. Istočasno se javita ime Aksumi in to po kraljevski prestolnici Aksum. (Dalje prihodnjič.)

* * *

Etiopski viri za zgodovino naseljevanja vladajočega naroda v Abesiniji počivajo na raznih legendah in so mešani z raznimi religioznimi momenti, a poleg tega so iz časov po Kristu, da se mora znanost, ne glede na sveto pismo, pač bolje ozirati na egiptiske, grške, arabske in rimske kronike. Ze okrog leta 1000 pred Kr. so vladali v Etiopiji kralji, ki so dve stoletji pozneje osvojili tudi Sam Egipt. Kakor pravi Herodot, so Grki poznali kraljestvo Napata ob Nilu, katerega je leta 525 razrušil perzijski kralj Kambyses. Kraljestvo Na-

patov je obsegalo tudi del severne Abesinije, posebno tisti del okrog Modrega Nila. In tu so se tisočletja mešali protihomitski narodi s semitskimi načinji iz Arابije.

V novi zgodovini se je ime Habeš slišalo v sedmem stoletju po Kr. Spominja se ga v svojem pismu prorok Mohamed, ki ga je pisal Negasiju ali kralju Habeša v Aksumu. V deželi rabijo to ime samo Beduini na obalah Rdečega morja, ki so muslimani in so to ime prevzeli od arabskih trgovcev. V Samharu je neko mesto, ki se imenuje Bar Habeš, kar pomeni noč Abesinka, ker so kavane, ki radi strašne vročine niso mogle hoditi podnevi, morale tu prebiti dan in potovati ponoči.

V sami Abesiniji se je jabolito imeti Etiopija po letu 341, ko so Abesinci priznali krščanstvo. Kralj od Aksumu so uvedli v svoj dvor grški jezik in dali prevesti sveto pismo na etiopski jezik. V Septuaginti se čuje prvič Etiopija kot ime za deželo Kuš, ki jo je poznal stari svet. To je razlog, da so grški in latinski prevajalci svetih knjig imenovali Madianitkinjo, ki je bila Mojsesova žena, da je Etiopanka, med njimi Plinij, imajo že detaljna imena za posamezne dele dežel, prebivale ob Rdečem morju pa imenujejo "Trogloditi". Beseda pomeni prebivalce jam ali hiš iz zemlje narejenih. Ta način stanovanja se je ohranil v pokrajini Tigre še vse do današnjega dne. Istočasno se javita ime Aksumi in to po kraljevski prestolnici Aksum. (Dalje prihodnjič.)

* * *

Ustanovna seja družabnega kluba Slov. center

Chicago, III. — Kdor se zanimal za aktivnosti v našem delavskem centru, mu bo gotovo znano, da smo že dolj časa pridno na delu za ustanovitev družabnega kluba SC. Organizacijski odbor, v katerem so J. Hujan, F. Kmetec, V. Locnikar, J. Turpin in J. Oblak, so pridobili že lepo število članov in upajo, da bo število v kratkem še precej narastlo.

V soboto 14. marca ob 8. zvezdcer se bo vršila v Slov. del. centru ustanovna seja, na kateri se bo razpravljalo o vsem potrebnem za družabni klub SC in vseh se bo odbor, ki bo vodil klub v letu 1936. Vsi oni, ki se do tega dne vpisajo ter prispevajo \$1 kot letno članarino, so vabljeni, da se te seje udeležijo. Po seji bo domača zabava, na katero ste vabljeni vsi. Odbor

Ø tem in onem

Borba za "osvoboditve" v Jugoslaviji.

Cikaški Glas Radnika, bivše glasilo jugoslovanske sekeje komunistične stranke Zed. države se zdaj navdušuje za "plemenske" države — Hrvati v samostojni Hrvatski, Macedone v svoji, in Slovenci, s klerikalci na čelu — kakopak — v svoji. Iz tega razloga so hrvatski komunisti v Ameriki za sodelovanje z Mačkovo stranko na Hrvatskem.

Slovenski delavski listi v starem kraju trdijo, da je Mačko vo hrvatsko-šovinistično gibanje sovražno marksističnemu delavstvu — ampak pristaev blvžega komunističnega glasila v Ameriki to prav nič ne moti. Kajti v opravitev svoje motovitaste jezuitske politike pravi (izdaja z dne 3. marca):

"Med nami (komunisti in mačkovi) sicer obstoje nesoglasja, bodisi v programu in taktiki, toda med obojimi je podlaga za enoto stvar — medveda je treba najprvo ubiti, o njegovi koži pa se bomo šele potem prerekali."

Namens posvečuje sredstva.

Hrvatski komunisti v Zed. državah, v Franciji in drugje se veliko ukvarjajo z bojem proti sedanjemu režimu v Beogradu. To je razumljivo, kajti ta je še vedno pod vplivom belogardističnega, ki so dobili po begu iz Rusije zavetje v Jugoslaviji. Ko pa se režim v Beogradu sporazume z vladom v Moskvi, bodo morali hrvatski komunisti spremeniti taktiko, kajti namesto za razbitje Jugoslavije bodo delovali za njeno edinstvo, kakor delujejo na primer na Češkem. Češka

ANDREAS LATZKO:

SEDEM DNI

ROMAN. — Poslovenil MILE KLOPČIČ.

(Nadaljevanje.)

Toda najspretnejši poizkusi so se izjalovili, doktor se je spravljivo smehl, kakor da je potuhal namero, zmerom spet je hotel planičiti na noge, dokler ni baron izgubil potrpljenja in zagrozil, da bo ustavil uro.

"Strela božja, le kaj tako važnega boste v Berlinu zamudili? Za gospodinjo ni posebno laskavo, da kar ne morete pričakati trenutka, da ji pobegnete. Nalač sem telefoniral vašemu mlademu prijatelju — vaši pacienti so v najboljši oskrbi. Zakaj nočete pričakati novega leta pri nas? Če nočete vi žrtvovati dveh do treh dni za naše načrte, kako naj potem takem ne bi bilo meni žal denarja, ki bi ga zapravil za uresničenje?"

Priči je zagledal baron, da je preletela doktorjeva usahla, blela lica rahla rdečica, ko se je tudi Sonja vmešala v pogovor. Blagi, materinsko zaskrbljeni pogled njenih oči je spravljil doktorja v zadreg — že dolgo je bil vajen občevati le z ljudmi, ki so na tak ali tak način hoteli kaj od njega, pa se ga je dojilo nenavadno, skoraj tako, kakor da je snubljen, da mu s skoraj nežno vdansostjo govorila mama, ki se more le čisto človeško zanimati zanj. Ker se ni domisliš ničesar drugega, se je izgovoril na krožek mladih delavcev, katerih željo po znanju je tešil s knjigami iz svoje knjižnice in včasih tudi s predavanji. Teh ubogih fantov noče ukaniti za sestanek, ki jih ga je obljubil za novo leto.

"Ali vas smem vprašati, zakaj se vam zdi vredno, da zvabljate mlade ljudi od deklet k svojim knjigam?" se je posmehnil Mangien.

Tokrat je doktor vabi nasedel. Pač se je naglo ozrl na uro; videl pa je, da ima še dovolj časa, in vzkipev v odgovor:

"Zakaj menite, da moram zvabljati mlade ljudi h knjigam? Naroč je res: svet noče verjeti, da se tudi ljudje, ki so ukleti v telesno delo in se morajo trdo boriti za golo življenje, da se tudi taki ljudje lahko zanimajo za duševne stvari. Talentov od spodaj ne marajo, ker je konkurenca že tako in tako velika. Bolj udobno je, ne pustiti na vrh nikogar, ki se ni že rodil kot oficir — kdo se ne bi čutil ogroženega, če bi imel sleherni kurjač možnost, da se nauči navigiranja? Raskoš jih imajo natrpane ob kotilih, kjer se morajo slepo pokoriti vsakemu ukazu. Kaj bi neki rekli vi, če bi vas hoteli obvezati, da morate zmerom nastaviti sina svojega zadnjega glavnega inženirja? Da je oče marsikaj znal, vam ni nobenjamstvo, toda . . ."

"To je prazno besedičenje!" — se je nasmehljal baron, zelo zadovoljen z uspehom svojega izzivanja. Vesel je za Landauovim hrbotom pomežnikl svoji ženi — zdaj le še malo ugovaranja, pa bo vlak lahko odpeljal brez doktorja!

"Ne! Nič besedičenje, če bi utegnil še enkrat odpreti svoj kovčeg, bi vam to lahko dozkal črno na belem. Slučajno nameravam na novega leta dan pripovedovati svojemu malemu krožku o francoski revoluciji, kako se je obraz sveta izpremenil, ko so se nenadoma odprla vsa vrata velike zakladnice in so tudi talentom iz najnižjih plasti odprle vse poti. Dan za dnem se je polnila krvava košara pod glijotino z najboljšimi glavami tiste dobe, toda iz delavnic, odvetniških pisarn je neusahljivo vrelo novo bogastvo. — In vi mi gorovite o besedičenju? To, kar počenjammo mi, to je narobe! Blazni sistem, zatirati bogastro, ki nam je zaupano v upravljanje. Namesto do bi zalogo izčrpali do kraja, gradimo umetne zapahne, gradimo in branimo z agriceno trmo jezove, da bi blagoslov za božjo voljo le ne prekipel. Ker je imaginarna črta na zemljevidu ločila premogovina in rudna ležišča, so moralni milijoni s praga svojega življenja v smrt. Kdo ve, kakšne neslutene veličine, kakšni odkritiji, iznajditevji in umetniki, kakšne nenadomestljive dragocnosti iz zakladnice bodočnosti gnijejo v velikih skupnih grobovih — in zakaj? Ker je hotela imeti blazna lakomnost oboje, premog in rudo, tostran ali onostran začedčane črte. Mar ni to najhujša sramotitev? Skrunitev stvarstva, ki je poskrbelo za vse? In to je tisti temeljni kamen, na katerem —"

"... ne bodo gradili nič dalj, če odpotuje doktor Landau nočoj in sezanni nekaj mladih

delavcev z zgodovino francoske revolucije!" — se je hladno nasmehnil baron in mimo-grede stresel doktorja za rame. Ščasoma je postal zdravemu, v tehnični natančnosti izšolanemu smislu za realnost takšno jalovo zapravljanje sil-neznosno.

Sonja se je z nezadovoljnim pogledom ozrala v svojega moža. Ni ji bilo prav, da načas draži doktorja — mar ni bil že dovolj kaznovan? Tudi takega človeka, ki se zna braniti, lahko pobijejo — kako se mora zgodiš šele človeku, ki hoče zmerom le druge varovati? — "Na žalost posameznik ne more storiti bog večesa" — se je pomirjevalno vmešala v pogovor. "Kaj je tistih nekaj oblek in čevljev, ki sva jih dopoldne razdelila? In tudi če gradimo otroško zavetišče! — Kaj ni škoda, pokvariti si vse življenje, biti z vsem svetom sprt —"

"Hm! — Če bi si človek lastnosti svojega značaja lahko v trgovini izbiral, baronica!" — je odgovoril Landau s svojim bolestnim nasmemom. — "Ne pozabite mojega združevanja v bolnišnicu! Tistih deset let me naučilo pregloboko gledati. Slepino minuto, ko jo zaživiš — zaživiš, kaj ni to čudovito vedano — ti ste električna ura. V vsaki sobi, na vseh hodnikih se premakne veliki kazalec istočasno za eno črto naprej in potegne s sabo vse, trepetajoče, ki jih vsaka minuta premakne bliže operacijski dvorani, umirajoče in celo tiste srečneče, ki bodo kmalu smeli spet domov. Če moraš pogosto gledati, kako se štiri posteljne noge poženejo kvišku ko smreke, da se umirajoči jedva še ozira na svet, da noče slišati nič več o važnosti življenja — — se naučiš ceniti vse stvari po njih pravi vrednosti in se ne moreš zadovoljiti z morilsko trapoglavitvo ljudi, kakršen je polkovnik Hahn, ki verujejo še zmerom, da grele za to, ne pustiti preveč ljudi do korita. Oni nočejo razumeti, da ni dandanašnji nikomur več treba, da bi se preživiljal s pičlim zardon divjačine, kolikor jo doseže s svojimi nogami in svojim lokom. Vse je na svetu za vse, čaj iz Ceylona za ribiča v Hamerfestu — vsa zemeljska obla eno samo prenatrpano skladisce, s paro in strelo za prevažanje. — Toda ljudje sabotirajo dobroto narave z mejam in carinami in denarjem in novčaničnimi bankami. In tako naj ostane na vse večne čase? — Pomislite vendar: nismo bili iz raja izgnani, šele odkrivali smo ga korak za korakom. Kakor otroci, ki so še premajhni, da bi dosegli do kljuk, tako mora del človeštva stradati in trpeti pomanjkanje, tudi danes še — sredi tega pravljivčnega gradu z vsemi njegovimi čudovitimi uredbami in silami, ki mu pokorno služijo! In zakaj? — Zakaj je to tako? Ker so gospodje Leitwitz, Kraake in kompanija pretrapoglavi, da so postavljeni na svet kot oskrbniki, ne pa — Toda za božjo voljo, čisto pasiven. Sterle upa, da se so misljeniki spet snidejo ter klub reorganizirajo. Ta klub ima v Slovenskem delavskem centru dve delnici.

Helper, Utah. — Chas. Bizjak je postal vstop za 24 izvodov Am. druž. koledarja. Naši somišljeniki so prodali letos v tej državi veliko več iztisov te knjige kot prejšnja leta. Tudi drugod je imel dobro cirkulacijo. V zalogi ga imamo še 70 iztisov za arhiv in pa da bom ustregli posameznikom, ki so pozabili na vlast! Box 125, Strabane, Pa.

Elizabeth, N. J. — Andrew Sprögar je naročil 10 izvodov Proletarca, da jih razda med rojaki, katere skuša pridobiti za stalne naročnike. Postal je tudi 4 naročnine.

Johnstown, Pa. — Andrew Vidrich je obiskal rojake v naselbini St. Michael in dobil 4 naročnine. Anton Rukse pa mu je izročil 25c v tiskovni sklad Proletarca. — Jack Strell je naš novi zastopnik za Tire Hill in okolico. — Johnstownski zbor "Jugoslavia" bo pel v radiu. (Podrobnosti so v dopisu v tej številki.)

Diamondville, Wyo. — Anton Tratnik sporoča, da bosta z John Kržišnikom in s Kruščevimi fanti obiskala v njihovem okraju vse naročnike, katerim je naročnina potekla, in ob enem bodo agitirali tudi za nove. Poslal je 1 naročnino.

Chicago. — Social Study Club, angleški odsek klubov št. 1, bo imel redno sejo v petek 12. marca v Slovenskem delavskem centru. Po končanem dnevnem redu bo razprava o programu, kakršen je prirejen za predložitev prihodnji konvenciji soc. stranke. Razpravo bosta otvorila Anton Garden in Mary Jugg. Vabljeni so ne samo člani angleškega odseka, ampak vsi člani in članice klubov. — Članice klubov št. 1 prirede v soboto 28. marca zavaro v prid Slovenskega delavškega centra. — Fred A. Vider je prispeval \$1 v tiskovni sklad Proletarca. — Pevski zbor "Sava" priredi koncert v nedeljo 12. aprila v dvorani SNPJ. — Prireditev klubov št. 1 v korist Proletarca prošlo nedeljo je fino uspelo. Waukegančani, ki so sodelovali v sporedu, so se dobro postavili.

Cleveland, O. — Frank Barbč je prispeval \$2 v tiskovni sklad Proletarca. — Soc. pev-

POLICAJ MIKASTI STAVKARJA

Prizor s stavke nameščencev v velikih hišah v New Yorku. Policijski odganjanje pikete in marsikoga neusmiljenega mikastija.

GLASOVI IZ NAŠEGA GIBANJA**Zbral JOHN RAK**

Strabane, Pa. — Jacob Pavčič je zelo delaven agitator. Prošli teden je postal spet 14 naročnik, Zahvaljuje se vsem, ki so se naročili, ali pa obnovili naročnino. Agitiral bo za list tudi v sosednem Canonsburgu. — Klub št. 118 je postal akcijo za zbiranje doneškov v prič. s Marka Tekavca, ki pre časom v nesreči v premogovniku izgubil nogo. Doneske sprejema Jacob Pavčič, Box 125, Strabane, Pa.

Helper, Utah. — Chas. Bizjak je postal vstop za 24 izvodov Am. druž. koledarja. Naši somišljeniki so prodali letos v tej državi veliko več iztisov te knjige kot prejšnja leta. Tudi drugod je imel dobro cirkulacijo. V zalogi ga imamo še 70 iztisov za arhiv in pa da bom ustregli posameznikom, ki so pozabili na vlast! Box 125, Strabane, Pa.

Milwaukee, Wis. — Jacob Rožič je postal 6 naročnin. — Mladi sodruzi in sodružice angleškega odseka kluba št. 37 JSZ prirede v soboto 24. marca v Sostarichevi dvorani plesno zabavo, v nedeljo 29. marca pa bo imel zabavno prireditev klub v celoti v S. S. T. dvorani. — Konferenca klubov JSZ in društvo Prosvetne matice se bo vrnila v nedeljo 17. maja.

Potekle naročnine. — Vsem naročnikom, katerim je naročnina na Proletarca potekla, so bila prošli teden poslana obvestila. — Apeliramo nanje, da jo naj čimprej obnove, ako mogoče. S tem bodo koristili listu, sebi pa zagotovili redno prejemanje lista, kateri je vreden te vsote in delavstvu resnično koristen.

Diamondville, Wyo. — Anton Tratnik sporoča, da bosta z John Kržišnikom in s Kruščevimi fanti obiskala v njihovem okraju vse naročnike, katerim je naročnina potekla, in ob enem bodo agitirali tudi za nove. Poslal je 1 naročnino.

Chicago. — Social Study Club, angleški odsek klubov št. 1, bo imel redno sejo v petek 12. marca v Slovenskem delavskem centru. Po končanem dnevnem redu bo razprava o programu, kakršen je prirejen za predložitev prihodnji konvenciji soc. stranke. Razpravo bosta otvorila Anton Garden in Mary Jugg. Vabljeni so ne samo člani angleškega odseka, ampak vsi člani in članice klubov. — Članice klubov št. 1 prirede v soboto 28. marca zavaro v prid Slovenskega delavškega centra. — Fred A. Vider je prispeval \$1 v tiskovni sklad Proletarca. — Pevski zbor "Sava" priredi koncert v nedeljo 12. aprila v dvorani SNPJ. — Prireditev klubov št. 1 v korist Proletarca prošlo nedeljo je fino uspelo. Waukegančani, ki so sodelovali v sporedu, so se dobro postavili.

Cleveland, O. — Frank Barbč je prispeval \$2 v tiskovni sklad Proletarca. — Soc. pev-

IZMED VSEH DEŽELIMA MAJŠKA NAJVIŠJI ŽIVLJENSKI STANDARD

(Nadaljevanje s 1. strani.)

ke, so gozdi na Švedskem neizčrpno bogastvo, dočim so v tej deželi uničeni povsod, kjer so bili izročeni na milost in nemlost privatnemu izrabljaju. Tisočeri Slovenci v Zed. državah poznavajo na pr. severno Minnesota, ki ima slično klimo kakor Švedska. Nekdaj bogati gozdovi so v Minnesoti skoro do kraja uničeni. Sele poslednja leta so se oblasti prilegle zavedale ogromne škode in skušajo uvajati regulacije za protektiranje živih gozdov in pa pogozdovanje opustošenih krajín. Na Švedskem se ni nikoli moglo dogoditi, da bi tolpa požrešnih profiterjev uničevala bogastvo dežele.

Ves ta gospodarski in politični razvoj se je vršil brez revolucije in nasičnosti. Delavsko gibanje na Švedskem ne pozna frazarstva in bojevitih gesel. Niti komunisti ne morejo operirati z njimi, pač pa le s kritiko, da bi morala socialdemokratična stranka doseči še več za izboljšanje življenskega standarda, kakor je dosegla. Na Švedskem ni velikih stavk, ne demonstracij, ne pompoznih parad. To je zato, ker so "praktični" in verujejo v sposobnost za ustvarjanje in v demokracijo.

Švedska je še vedno monarhija, ki pa Švedoy nič ne vzne-mirja. Povprečen prebivalec deluje v smislu izboljšanja življenskega položaja, pa se zato prav malo ukvarja s teoretičnimi vprašanji. Njihov smisel za skupnost in sodelovanje je razvit toliko, da se razvije, bo ostala najjačja v zbornici in v nadaljevanju.

Lani je napredovala za okrog 10,000 članov. Ima jih že 340,000. Posebno razveseljivo za socialiste je, da se je njihova stranka v poslednjih letih močno zasidrala v podeželskih krajinah. Iz poročila njenega tajnika Andres Nilsona je ravidno, da je zelo napredovala tudi ženska organizacija, namreč za 65 podružnic, ki jih je sedaj 495. Število članic je naraslo za 5000 ter je prvič prekoračilo število 20,000. Torej ima več članic, kakor pa ameriška socialistična stranka vseh članov skupaj.

Obenem je socialdemokratična vlada ob zopetnem sestanku predložila proračun, ki povsem jasno izpričuje uspehe socialne demokracije glede zdrave obnovitve gospodarstva. Klub velikim stroškom, ki jih je vlada imela za pospeševanje gospodarstva in zlasti z izpolnitvijo socialne zakonodaje in ki jih bo še imela, je proračun popolnoma uravnovešen ter so bile še davčne znižane za 20 milijonov kron. Vlada bo obenem posojilo 300 milijonov kron, ki ga je najela za boj proti krizi in bi ga imela vrniti v sedmih letih, takoj v celoti vrnila. Jako je nazadovala tudi nezaposlenost, kakor že omenjeno.

Švedska je dokaz, da se življenske razmere lahko razvijejo zboljšuje, in da je preobrat na potrebno klanje na debelo in pogažanje civilnih svobod. Pač pa je za tak razvoj potrebno razumno ljudstvo, ki ima sposobnost graditi kolektivno družbo od stopnje do stopnje. Švedska ga k sreči ima že dolgo določno.

ko stranko ustanovimo ali ne. Kajti oni le predobro vedo, da bi z maskami svojih pravih imen in zvijač nikamor ne prisli. — Joseph Snay.

Poročajte v Proletarca o delu kluba JSZ v vaši naselbini in drugih aktivnostih.

DR. F. PAULICH**ZOBOZDRAVNIK**

Ordinira vsak dan razen sreda od 9. zjutraj do 9. zvečer.

V nedeljo po dogovoru.

PHONE: CICERO 610

2125 SO. 52ND STREET
CICERO, ILL.

Tiskovni fond**Proletarca****III. IZKAZ.**

Chicago, Ill. Fred A. Vider \$1; po 50c: John Gornik in Jennie Ladstatter, skupaj \$2.00.

Cleveland, O. Frank Barbč \$2.00.

Cic

O delavskih in političnih razmerah v Minnesoti

Duluth, Minn. — Ko to pišem, je nedelja 1. marca. Od zunaj sneži kot za stavo. Ker v takem vremenu nimam najnovejšega posla, sem se namenil napisati dopis, ker bi bilo napravilo viti, da smo na prednji slovenski delavci v severni Minnesoti popolnoma zmrzli.

Delavski razmere v Duluthu so take kakor drugod, kar pomeni — "zanič". Zdi se, da je armada tistih delavcev, ki so upošteni pod okriljem strica Sama za relif, največja. Druge industrije zapostujejo le toliko delavcev, kolikor jih najnovejši rabijo. Ta položaj jasno priča, da brezposelnost v tej deželi pod sedanjim sistemom ne more biti odpravljena.

Kar se tiče političnih aktivnosti, je v Minnesoti volilna kampanja že v teku. Kapitalistične stranke neumorno delujejo, da njihni politiki obdržejo ali pa dobe mandate,

Dne 28. in 29. marca se bo v St. Paulu vršila konvencija Farmerske-delavske stranke, na kateri se bo sklepal o nominiranju celotne liste kandidatov. Governer Olson, izvoljen na listi Farmer-Labor stranke, je priglasil kandidaturo na njeni listi za zveznega senatorja. Najbrž se bo na isti listi potegovalo tudi par drugih za to službo.

Za governerja kandidira na F.-L. listi Elmer A. Benson, ki je zdaj začasni zvezni senator. Na to mesto ga je imenoval governer Olson, ko je umrl senator Schall. Slednji je pripadal republikanski stranki.

Governerska služba interesira tudi Magnus Johnsona, ki je zdaj, ko pišem ta dopis, v bolnišnici, zaradi nesreče, ki ga je zadela v avtnej koliziji. Hjalmar Petersen, zdaj podgovorni Minnesote, se tudi poganja za mandat. Na konvenciji Farmer-Labor stranke bo torej precej barantanja za indorsiranje kandidatur. Neglede, za koga se stranka uradno odloči, je gotovo, da bodo odvrženi kandidati s pomočjo svojih prištavov ostali v kampanji do nominacijskih ali takozvanih primarnih volitev.

Izredna vrednost v kampanji za in proti je dejstvo, da je komunistična stranka sklenila podprtirati kandidate Farmer-Labor stranke. Čudno, da je mogla storiti v tako kratkem času tak preobrat! Pred dve leti so Farmer-Labor stranko komunisti nazivali za kapitalistično, zdaj pa so kar naenkrat pripravljeni podprtiti njene iste kandidat! Olson jim je bil "izdajica", zdaj pa kar čez noč delavski borec.

Kar se tiče socialistov, so vedno sodelovali s Farmer-Labor stranko, ampak zlomek je ta, da večina politikov, ki so bili izvoljeni na listi Farmer-Labor stranke, ne izvršujejo svojih služb v smislu programa svoje stranke. Precej socialistov tudi odklanja sodelovanje komunistov, ostali socialisti pa so mneni,

HITLERJEVA TAKTIKA VODI SVET NEIZOGIBNO V KLANJE

(Nadaljevanje s 1. strani.)

Danes stori odlok, jutri ga prekliče. Prav tako lahko, kakor je odvrgel vse dosedanje pogodbe, bo odvrgel druge.

Tako naciji izlivajo novo vojno. Ne le izlivajo, ampak se z vso mogočno brzino nemške tehnike pripravljajo nanjo. Države, ki so zadovoljne s tem, kar imajo, se pritožujejo v društvu narodov in v diplomatskih depešah, Hitler pa se oborožuje in rohni dalje. Korak za korakom ruši ravnotežje, ki ga je ustvarila versaillska mirna pogodba in v tem ima podporo ne samo v Nemčiji ampak več ali manj tudi v drugih deželah.

Nemčija je v silovitih gospodarskih stiskah. Večina drugih dežel prav tako. "To je krivčno stanje," pravi Hitler. "Zahlevamo mirno, toda pravijo

nja, da so se komunisti poboljšali in da so iskreno za enotno fronto. Kdo bo razočaran, bo pokažala bodočnost. Iskrenim delavcem v delavskem političnem gibanju se zdi, da je čas za enotno fronto tu, in da je potrebno združenje delavcev za skupni nastop ne samo v Minnesoti pač pa v vseh Zd. državah in po vsem svetu.

Le v združenju bomo močni in tako v stanju preurediti človeško družbo v prid človeka. Le z združenimi močmi bomo v stanju strgati verige, v katerih je uklenjeno človeštvo. Ta veriga je kapitalizem. Kadarko bomo dovolj močni strmoglavititi to zver, tedaj še bomo zmogni ustanoviti družbo, ki bo res človeška, brez zla in pomankanja. — John Kobi.

Če bi živel danes

Političarji se radi ponašajo, da so nasledniki slavnih mož kot na primer: Washingtona, Thomasa Jeffersona, Jacksona, Lincolna in drugih. Pri vsaki drilki povdarjajo, da se njihova načela popolnoma strinjajo z onimi teh slavnih mož, poleg tega pa se prav ponizno trdkajo na prsi, češ, pa tudi sveto pismo potrjuje vsa naša dela.

To bahanje seveda nič ne pomeni. Prvič, ker ti pravki, ki so v resnici bili slavni in katerim danes dajemo v mnogih ozirih veliko več kredita kot so ga zasluzili, sò danes prah in pepel, in niso v stanju odgovarjati besedičarjem. Drugič, kaj bi danes storil bodisi Washington ali Lincoln, v razmerah, kakor vladajo sedaj, ne more nihče niti sanjati. Sedanji ekonomski problem bi jim bil mogoče veliko večja uganka kot se komu dozveda.

Eno čudo zgodovine je, da Washington ni postal zvest tory in da se je boril na strani revolucije. Kako je Washington, spoštovan gentleman, bogataš, lastnik armade sušnjek, toboljek magnat, veleprekupec, miličar, postal vodja revolucije je mogoče razumeti le, ako pogledamo nazaj v zgodovino in v njegova mlada leta. Kot zemljemerke in kasneje kot častnik kolonialnih čet, branitelj Virginije pred napadi Francov in Indijancev, je bil Washington podrejen tiranskemu govorju Dinwidiju, pravemu zastopniku angleškega parlamenta.

Kasneje, kot pobočnik generala Braddocka je okusil poraz od strani Francov in Indijancev. Te britiske skušnje so užale iskro revolte v njemu, ne toliko radi osebnih šikan, ki jih je moral prenašati kot kolonialni častnik, ampak ker je spoznal, da se Anglia jako malo briga za dobrobit kolonij, in da ji je največ na tem, koliko bo iz njih izmogzala. Od tega se more razlagati, čemu je Washington vrgel karte na mizo in sprejel veliko odgovornost vodje ameriških ustašev.

Washington ni bil profesionalni revolucionar. Bil je premožen posestnik, kapitalist v tistih časih, ki si je klub veliki svoji zaposlenosti v vojni, vzel dovolj časa, pošiljati navodila ženi v Mount Vernon, kako naj upravlja njegova ogromna posestva.

Iz tega sledi, da-če bi Washington živel danes, bi ga našli v vrstah republikancev ali pa v ameriški Liberty ligi. Nobenega dvoma ni, da bi se protivil vsaki nameti vlade, da bi ona "ronala" njegov biznes.

Na drugi strani vidimo, da je mož umeval dejstvo, da vsekakor popolna vlada obstaja edino pokolji ljudstva zato naj vlada deluje za kolektivno dobrobit prebivalstva ne pa samozrazen razred, pa bil kapitalistični, delavski ali farmerski.

Kaj bi storil Lincoln, če bi živel danes in če bi bil predsednik, je težko domnevati. Njegov karakter je bil bolj zagoneten. Njegove humanitarne simpatije vidimo danes v veliko povečani luči. V njegovi mladosti se je seznanil z zlom suženjstva in sklenil je, da storiti vse mogoče, da se ga odpravi.

Ne smemo pa pozabiti, da se je sever boril proti jugu v civilni vojni NE ZA ODPRAVO SUŽENJSTVA, kot nam bi to radi nekateri nazvezili, ampak v glavnem zato, da se države, ki so stopile iz Unije, prisili na zaj. Lincoln se je boril tedaj bolj za abstraktno načelo kot pa za sentimentalni ideal.

Temperamentno bi on bil danes na strani novega časa, zanimal bi se za zboljšanje pološaja mase in bil bi agitator za pravčno porazdelitev bogastva.

V kratkem rečeno, Lincoln bi bil "new dealer" v največjem smislu besede, kajti on sam je živel v bedi in poznal trpljenje bednih mas.

Zelo dvomljivo pa je, če bi Washington ali Lincoln bila boljša predsednika kot je bil Hoover ali kot je Roosevelt.

Ce bi ta dva moža živelia in če bi bil eden ali drugi v Rooseveltovih škornjih, nikdo ne ve od katere strani in kako bi ona skušala rešiti današnji problem. Zato priatelji, kadar slišijo naše političarje opevati slavo in se primerjati z Washingtonom, Hamiltonom, Jacksonom ali Lincolnom, nasmejhajte se in mislite si svoje.

IZVANA "DIREKTNA" AKCIJA

V stavki nameščencev v velikih zgradbah v New Yorku je bilo izvanih veliko spopadov. Nedvomno so jih provocirali največ agenti provokatorji, da dobre kompanije toliko laglje sodno prepoved proti stavkarjem. Na sliki je dozvezni stavkar, ki se pripravlja, da zaluči velik kovinast škar v izložbeno okno.

dovolj časa, pošiljati navodila ženi v Mount Vernon, kako naj upravlja njegova ogromna posestva.

Iz tega sledi, da-če bi Washington živel danes, bi ga našli v vrstah republikancev ali pa v ameriški Liberty ligi. Nobenega dvoma ni, da bi se protivil vsaki nameti vlade, da bi ona "ronala" njegov biznes.

Na drugi strani vidimo, da je mož umeval dejstvo, da vsekakor popolna vlada obstaja edino pokolji ljudstva zato naj vlada deluje za kolektivno dobrobit prebivalstva ne pa samozrazen razred, pa bil kapitalistični, delavski ali farmerski.

Kaj bi storil Lincoln, če bi živel danes in če bi bil predsednik, je težko domnevati. Njegov karakter je bil bolj zagoneten. Njegové humanitarne simpatije vidimo danes v veliko povečani luči. V njegovi mladosti se je seznanil z zlom suženjstva in sklenil je, da storiti vse mogoče, da se ga odpravi.

Ne smemo pa pozabiti, da se je sever boril proti jugu v civilni vojni NE ZA ODPRAVO SUŽENJSTVA, kot nam bi to radi nekateri nazvezili, ampak v glavnem zato, da se države, ki so stopile iz Unije, prisili na zaj. Lincoln se je boril tedaj bolj za abstraktno načelo kot pa za sentimentalni ideal.

Temperamentno bi on bil danes na strani novega časa, zanimal bi se za zboljšanje pološaja mase in bil bi agitator za pravčno porazdelitev bogastva.

V kratkem rečeno, Lincoln bi bil "new dealer" v največjem smislu besede, kajti on sam je živel v bedi in poznal trpljenje bednih mas.

Zelo dvomljivo pa je, če bi Washington ali Lincoln bila boljša predsednika kot je bil Hoover ali kot je Roosevelt.

Ce bi ta dva moža živelia in če bi bil eden ali drugi v Rooseveltovih škornjih, nikdo ne ve od katere strani in kako bi ona skušala rešiti današnji problem. Zato priatelji, kadar slišijo naše političarje opevati slavo in se primerjati z Washingtonom, Hamiltonom, Jacksonom ali Lincolnom, nasmejhajte se in mislite si svoje.

Najzanesljivejši zavodi za varčnost

so stavbinska in posojilna društva.

Jugoslovansko stavbiško in posojilno društvo je bilo inkorporirano pred 17. leti in v teku tega časa je pomoglo stotistem družinam hraniti in plačati dol-

Apel kluba št. 118

J. S. Z. v pomoč

Marku Tekavcu

Strabane, Pa. — Bilo je že poročano, da je naš delovni so-drag Marko Tekavc v nezgodni na štalu izgubil desno nogo. V bolnišnici v Pittsburghu so mu jo odrezali štiri palice nad koleno.

Pittsburgh Coal kompanija, pri kateri se je ponesrečil, mu je odklonila nabaviti umetno nogo. Radi tega je klub št. 118 JSZ na svoji seji dne 1. marca sklenil prisločiti sodrugu Marku Tekavcu na pomoč. V ta namen apelira na članstvo in somišljenike Jugoslovanske socialistične zveze, da prispevajo po svoji moči v prid olajšanja težke telesne neprilike svojemu sodrugu.

On sam ne jamra. Tudi bi mu nič ne pomagalo, magari če bi jamral. Je pa sodružno, ako si v takih slučajih predstavimo gorje človeka, ki ga pohabljenost ne samo onesposobi za delo, pač pa mu tudi prizadeva težke duševne muke. Mi mu jih lahko olajšamo.

Nedvomno se bo zavzeljan zanj tudi društvo. Ampak mi se moramo za človeka v takih nezgodah tudi sami brigati. Kajti Marko Tekavc je bil vsikdar naš bojevnik.

Pismenih apelov nismo razposlali. Marko Tekavc je mnogo dovolj znan in veden, da je vreden družne podpore.

Klubi in posamezniki, ki morejo kaj prispevati ali nabratati v ta namen, naj doneske posljejo na sledenj-naslov: Jacob Pavčič, Box 125, Strabane, Pa.

John Terčelj.

Kaj in koliko ljudje citajo?

Čikaška javna knjižnica je lani ustregla v izposojevanju knjig na 10,192,866 aplikacij.

Ustregla je s knjigami filozofiji in socialnimi znanostmi 125,000 aplikantom. Blizu 15,000 aplikantov je dobilo knjige v taki redno pregleduje knjige kakor tudi državni pregledovalci. Odborniki društva, ki imajo kak opravek z denarjem, so pod poroštvo. Vse čeke podpisujejo trije uradniki.

To društvo je pod nadzorstvom avditorija in Federalne Banke (Federal Home Loan Bank) in države Illinois.

Vsa nadaljnja pojasnila dobjite v uradu društva.

Joseph Steblay, tajnik, 2634 S. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

O sestanku članic kluba št. 1 JSZ

Chicago, Ill. — Že na prvem sestanku članic kluba št. 1, ki se je vršil 5. marca, se je pokazalo, da bo njihna prireditev zadnjo soboto v tem mesecu v prid Slovenskega delavskega centra uspešna. Klub št. 1, vključivši njegov angleški odsek, ima 33 članic. Od teh so se udeležile prvega sestanka NE ZA ODPRAVO SUŽENJSTVA, kot nam bi to radi nekateri nazvezili, ampak v glavnem zato, da se države, ki so stopile iz Unije, prisili na zaj.

Lincoln se je boril tedaj bolj za abstraktno načelo kot pa za sentimentalni ideal.

Ce bi storil Lincoln, če bi živel danes in če bi bil predsednik, je težko domnevati. Njegov karakter je bil bolj zagoneten. Njegové humanitarne simpatije vidimo danes v veliko povečani luči. V njegovi mladosti se je seznanil z zlom suženjstva in sklenil je, da storiti vse mogoče, da se ga odpravi.

Ne smemo pa pozabiti, da se je sever boril proti jugu v civilni vojni NE ZA ODPRAVO SUŽENJSTVA, kot nam bi to radi nekateri nazvezili, ampak v glavnem zato, da se države, ki so stopile iz Unije, prisili na zaj. Lincoln se je boril tedaj bolj za abstraktno načelo kot pa za sentimentalni ideal.

Temperamentno bi on bil danes na strani novega časa, zanimal bi se za zboljšanje pološaja mase in bil bi agitator za pravčno porazdelitev bogastva.

V kratkem rečeno, Lincoln bi bil "new dealer" v največjem smislu besede, kajti on sam je živel v bedi in poznal trpljenje bednih mas.

Zelo dvomljivo pa je, če bi Washington ali Lincoln bila boljša predsednika kot je bil Hoover ali kot je Roosevelt.

Ce bi ta dva moža živelia in če bi bil eden ali drugi v Rooseveltovih škornjih, nikdo ne ve od katere strani in kako bi ona skušala rešiti današnji problem. Zato priatelji, kadar slišijo naše političarje opevati slavo in se primerjati z Washingtonom, Hamiltonom, Jacksonom ali Lincolnom, nasmejhajte se in mislite si svoje.

Angela Zaitz.

Proletarci mora tiskarni plačevati svoje račune sproti, ker tudi tiskarna plačuje papir in svoje delavce sproti. Bodite v objavljanju naročnine točni tudi vi.

THE FALCON NEST

Do you remember the CONTEST announcement last week? The subject was: "Which would you rather be—a dead hero or a living coward?" The award is a copy of "Verney's Justice" for the best letter received. The contest closes Thursday, March 26. Be sure to enter whether you're a Falcon or just

NO. 1487.

Published weekly at 2301 S. Lawndale Ave.

CHICAGO, ILL., March 11, 1936.

VOL. XXXI.

ORGANIZE THE UNORGANIZED

The Issue Between the America That Is and the America That Was

The organization of the unorganized is the command of the hour, the most urgent need at this time. Of course, this is not new. Labor papers and labor assemblies have been sounding with this issue ever since the labor movement came into being. But the realization of the need is keener now than it was in earlier years. Failure to meet the need now is not unlikely to cause a greater tragedy than we dare contemplate.

While there are today more workers organized in unions than there were at any previous time of our labor history, except for the short span of time after the conclusion of the World War, the insufficiency of existing union organization is most compelling. The danger to labor standards and labor rights are greater today than they ever were before. The powers of reaction that banded together in 1919-20 to "deflate labor" were child's play as compared to the sinister designs against labor and democracy of the Liberty League, of the National Association of Manufacturers, and their allies in the reactionary encampment of 1936.

We need economic improvement to live. We need political freedom and democracy under which alone labor can wage a successful battle for industrial status and advance. "Labor must organize its nonunion millions to survive in this battle of the century. The danger to our economic safety will lesson in proportion to the increase in the total number of unionized workers in the automobile, steel, textile, radio, and other large industries. Political reaction will not readily take issue with a labor movement capable of massing ten million union members for political action as well as for economic action. Three million is less of an obstacle to reactionary arrogance.

A labor party, that is a party of and for labor, not a parlor discussion venture, is to all practical purposes an unattainable ideal, at least on a national scale, so long as we remain no better than ten per cent unionized. On the other hand, it would be almost absurd to think that labor would fail to organize politically if the millions in the mass production industries were solidly organized into effective unions.

The reactionary concentration in this country may or may not assume the appearance of fascism, but whatever its face and title it tends to go in much the same direction. And the first step in a fascist direction is an attack on labor standards and on the labor movement. It needs scarcely be argued that fascism in face of 10 or 15 million unionized workers would tend to remain the reactionaries' pipe dream, while with one-fourth or one-fifth part of that number, the danger is too real to be ignored. Can we remain academically cool, in face of all this, while discussing the issue

of industrial organization? Of course not. We cannot forget Italy and Germany.

It is in the nature of things that the public press and meetings of workers should single out names of persons as they discuss the issues of organization. Personalities dramatize issues, and leadership comes to expression through persons. But the significance of the present organizing movement far transcends and exceeds the significance of the individuals in the limelight. Mr. John L. Lewis is a man with a genius for drama. Due to his powerful and magnetic personality, the issue of industrial unionism has been kept at a high boiling point. The movement which he now heads has received wider and greater attention in the three or four months since the launching of the Committee for Industrial Organization than was achieved through years of agitation in the past. But the real strength of the movement comes from the deep dramatic conflict which brought about the present move, and which lies deeper than persons and personalities. Through this move comes to a head the issue between the America that is and the America that was. The rise of the issue to its present potency reflects the coming great struggle for power in the United States. And hand and hand with it goes the issue of political action by the workers.

For years small advanced groups of workers discussed the need of independent action in politics. The discussions were of no particular consequence. And in the several years which followed the World war and

preceded the depression, under the so-called New Era of capitalism, many leading labor people maintained that workers did not need to bother with politics at all. No special laws were required to secure for every man a car in his garage and a chicken in his pot. The bosses were sure to provide it all, the preachment ran. It was considered quite enough that a worker had a union of his craft, or sometimes just a company union in his plant, and that he kept a Mr. Coolidge or a Mr. Hoover in the White House to do the trick. The industrial collapse in 1929 and the depression in the years which followed cured many people of these nice illusions. It is now evident to all thinking workers that unless the workers take part in the government through legislation and administration, and that unless they do that with a workers' program in view, nothing will change, except possibly that instead of millions on public relief, tens of millions will take the dreadful road: a nation of "clients."

Organizing the unorganized is the command of the hour. It has got to be done if labor is to retain the economic standards we have attained and make further progress. Organization is needed if the millions on relief are again to become self-supporting independent workers. It is needed if we are to continue in peace, and not be plunged into war, and if democracy and not fascism is to determine the run of our living.

We must organize the unorganized into a strong labor movement, if we are not to relapse into barbarity. Organize the millions of unorganized workers. — The Advance.

SOCIAL STUDY CLUB ACTIVITIES

Chicago, Ill. — Friday, March 12, the regular meeting of our Social Study Club will be held at the Slovene Labor Center. All members are urged to be present as there will be various reports and plans submitted for future activities. A general discussion will take place after the business meeting. Comrades Anton Garden and Mary Jugg will give a review of their opinions on the Draft Program for the Socialist Party which is published in pamphlet form. These pamphlets are available from our literature committee. Members of the senior branch are invited.

* * *

Within the next two weeks the ball room. If you want to cruise around the polished hard wood, set your course for the young Socialist dance Saturday, March 21. Musical waves will be set up by Matt Pink. The port is Sostarich's Hall, 539 S. 6th St. Time — any time Saturday night, March 21. Tickets — 25¢ at the door or from any member. Lovers of high seas will be assisted in their swaying by the amber effervescent beverages served. Grub will also be served.

In my last article I invited the girls to the meeting and what happened? The fellows stayed away. Is that nice? What's the trouble guys? Can't you take it?

It has been called to my attention that "Junior" in Leonard Alpner Jr.'s name was omitted in the last writing-up so I'll correct it in this issue. Is all forgiven?

How about a report from the auditing committee at our next meeting? What do you say committee? See you at the dance. — Edward Sostarich.

Pub. Committee.

THE REAL VICTOR

Drawn by Gordon Barrick for The Cleveland Plain Dealer.

WHAT CAUSES INFLATION?

By Maynard C. Krueger

There is hardly a country in the world that has not gone through a period of inflation since the World War, and there has never been a war of any size in modern times that has not been accompanied or followed by a considerable amount of inflation.

Inflation means an increase in the price level but not every increase in prices is inflationary. Inflation may be defined as an increase in the price level growing out of an increase in expenditures more than proportional to the increase in goods available for purchase.

Deflation Means Decrease

Deflation may be similarly defined as a decrease in the general price level resulting from a decrease in expenditures more than proportional to the decrease in goods available for purchase.

In other words if spending increases faster than selling, then prices go up. Such an increase in the price level is called inflation.

There is no difference between inflation and deflation except that some people use the word deflation to mean bringing the price level back to where it used to be. In this sense, a sufficient amount of inflation to bring back the price level of 1929 might be called reflation, while more would be called inflation.

WHAT IS PRICE?

Price is simply the ratio between two things. One is the money that is surrendered to the seller, and the other is the goods obtained by the buyer. If the money is great in proportion to the goods, we say the price is high.

The price level is an average of all prices. When the price level increases all prices do not go up together or in the same proportion. If the supply of a commodity can be rapidly in-

creased at a low cost, the price of that commodity is not likely to rise very much. The prices of commodities the supply of which cannot be quickly increased, however, are likely to rise quite rapidly. The change in the price level is an average of the changes in all of the individual prices.

Of course most people are not purchasers of everything that has a price. A worker does not buy railroads or diamond-studded dog collars. When we calculate the average price of those things that are purchased by the ordinary person, we call it the cost of living.

When Prices Rise

When prices increase, the value of money declines. When prices decrease, the value of money increases. When the prices of goods go up twice what they were, the purchasing power of the dollar goes down to half what it was, because it takes two dollars to buy what one dollar previously bought. When prices go down to half what they were, the value of the dollar goes up to twice what it was, since 50 cents will buy as much as could previously be bought with a dollar.

The Ups and Downs

If prices rose to ten times what they were, or 1,000 per cent, the purchasing power of money would fall to one-tenth or 10 per cent. If prices rose to almost infinite heights, the purchasing power of money would sink almost to nothing, as it did in Germany in 1923. When the American price level in 1920 rose to 250 per cent of what it was in 1913, the value of the dollar fell to 40 per cent of what it was in 1913. The 1920 dollar was worth only 40 cents in terms of 1913 money, because in 1920 \$2.50 was required to buy that which could be bought for one dollar in 1913.

THE FINAL STAGE

Now Money is King. Business is our God. Commerce rules. The destinies of nations are discussed from economic angles; we are told that the questions settling the destinies of the human race are purely economic and can be settled only by the bankers and on the floors of the world's exchanges. The captain of industry is the man of the day, the captain of the souls of peoples and their futures. As much as hint to the modern capitalist and industrial executive that business may topple as did the monastery, the church and the throne, and he is as incredulous as were the leaders in the earlier periods in the world's history. Business must rule, he will tell you. "Money is King. Nothing else talks in the final analysis." But so said they of the monastery, of the church, and of the throne! Unlimited power first commands interest, then attention, then scrutiny, then distrust, then questioning—and the fall of the house is not far off."

The above paragraph was written

by the late Edward Bok, over 10 years ago.

Since then the powerful kingship of money has passed through another stage. In the course of a century or more it has passed through the stages of "interest," then "attention," then "scrutiny," then "distrust." Now it surely is in the last stage he mentions—the stage of questioning—"and the fall of the house is not far off."

Moneymen have for a long time monopolized nature's treasures and the products of industry, charging the people enormous prices for what they should receive at cost. A great struggle is going on... here and in other countries, between the private profiteers and those who would turn the natural resources and the products of industry to the comfort and happiness of the people.

Collectivism—co-operation—industrial democracy—Socialism—these are the synonymous words which point the way forward to the time when nature's bounty and the products of industry will be distributed in such a manner as to increase the happiness and well-being of all.

This is the issue—the real issue. All else is of minor importance. The Milwaukee Leader.

After seeing the way the movies are barring his book, *It Can't Happen Here*, from the films, Sinclair Lewis must feel that he should have named it *You Never Can Tell*.

WEST ALLIS AFFAIRS

West Allis, Wis. The regular meeting of our English Section of branch 180 JSF will be held Thursday, March 12, at Kral's Hall. All members are urged to be present. Cards will be played after the meeting.

The Wisconsin News strike still goes on. Heywood Broun, president of the Newspaper Guild spoke at a large mass meeting of strikers and sympathizers. He told his audience that years ago when reporters were sent out to cover strikes they wrote funny stories about the strikers and now the same men and women are organizing throughout the United States. The strikers slogan is, "Don't Read the Wisconsin News till the Strike is Over." The workers that understand the class struggle should never read it. In this locality we have a labor paper which is recognized throughout the country. If all the workers would patronize a paper that fights their battles we wouldn't be bothered with newspaper strikes.

It has been called to my attention that "Junior" in Leonard Alpner Jr.'s name was omitted in the last writing-up so I'll correct it in this issue. Is all forgiven?

In my last article I invited the girls to the meeting and what happened? The fellows stayed away. Is that nice? What's the trouble guys? Can't you take it?

It has been called to my attention that "Junior" in Leonard Alpner Jr.'s name was omitted in the last writing-up so I'll correct it in this issue. Is all forgiven?

How about a report from the auditing committee at our next meeting? What do you say committee? See you at the dance. — Edward Sostarich.

Pub. Committee.

For Women Only

Conducted By Mary Jugg

Waukegan, Ill. — Friends of the Falcons in this city will be interested to know that the group is planning a party for the older members, parents, and friends. Their party will be held on March 14 at the Slovene National Home. Tickets are 20¢ for adults and 10¢ for children. They plan many surprise features. Do not disappoint them in their first venture of this kind. They will appreciate your cooperation.

Reports say that the former Barbara Hutton's illness may cost \$600,000 since the birth of her child. At the same time the United States Health Service reports that illness is 56% higher among the poor than among the better-salaried families during this depression.

There is first-rate irony in seeing young boys from families on relief earning a few meager pennies by peddling Hearst's papers and magazines.

Why is it that federal relief always discriminates against women? Why do more men stand in breadlines than women? Is it because there are fewer women in need, or because they can stand starvation better?

All of the city newspapers carried a picture of Miss Zara DuPont, 67-year-old cousin of Irene DuPont, marching in a picket line in the Boston strike of 4,000 garment workers. Was that a publicity stunt, a sympathy wringer, or an act of friendship?

SEARCHLIGHT

By DONALD J. LOTRICH

The world is aghast again! This time from the western end of the European Continent comes the news that Hitler has discarded another important treaty and that he has sent his army into the Rhineland, a hitherto prohibited territory for German military occupation. France cries out, "Stop him!" All the rest of the European capitals are aflare and official circles are planning and shaping all sorts of conferences and meetings. Through the world, public opinion is firmly convinced that the World was never closer to war than right after Hitler's defiance of the powers which signed the treaty. Most all people abhor war; they hate it and despise it. Yet, against their own will the great mass of humanity, who has all to lose from war, is being whipped into preparations for a new massacre. And the only reason for this hypnotic power of a few militarists to lead a great mass of people, against their very will, into war is the stark reality that the mass is not conscious of itself, its power and its class. The mass of workers have blindly followed the bluffers, the fools, the conceited thieves and scoundrels who lead them into slaughters, heartaches and agonies.

Although the weather was ideal for outdoor travel last Sunday, a goodly number of people came to the SNPJ Hall to witness a program which gave them more enjoyment than they have had for many years.

A twin act comedy "Two Vagabonds" produced by the Waukegan Drama Group put everyone into joyful spirits. Several talks, songs, a recitation and a one act English play completed the program. The proceeds will go for the support of our Proletarec.

A Draft for the Socialist Party will be discussed at Friday's meeting of the Social Study Club at the Slovene Labor Center. Every member is urged to attend. A report on the proposed debate will also be made. Since the April 10 meeting date shall be given up for the debate it might be advisable to secure national convention delegates ballots for the young comrades at this meeting.

At last Thursday's meeting of our Unemployed Club the question of consolidation with the Unemployed Councils, a Communist controlled organization was discussed, quite thoroughly. We finally agreed that in

(Continued on page 5)

Membership Meeting

Chicago, Ill. A caucus meeting of all Socialist Party branches located on the West Side will be held Sunday, March 15, at 3 p. m., at the Slovene Labor Center. The purpose of the meeting is to nominate candidates for the fall elections. All members of branch No. 1 JSF living in this district are asked to attend. Bring your membership cards with you.

NOTE
More English reports and Articles on Page 5